

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ Γ' λυκείου

🏛️ Λιδαγμένο κείμενο από το πρωτότυπο 🏛️

Άριστοτέλους Πολιτικά, Γ 1, 1-2

Τῷ περὶ πολιτείας ἐπισκοποῦντι, καὶ τίς ἐκάστη καὶ ποία τις, σχεδόν πρώτη σκέψις περὶ πόλεως ἰδεῖν, τί ποτέ ἐστιν ἡ πόλις. Νῦν γὰρ ἀμφισβητοῦσιν, οἱ μὲν φάσκοντες τὴν πόλιν πεπραχέναι τὴν πρᾶξιν, οἱ δ' οὐ τὴν πόλιν ἀλλὰ τὴν ὀλιγαρχίαν ἢ τὸν τύραννον τοῦ δὲ πολιτικοῦ καὶ τοῦ νομοθέτου πᾶσαν ὁρῶμεν τὴν πραγματείαν οὔσαν περὶ πόλιν, ἡ δὲ πολιτεία τῶν τὴν πόλιν οἰκούντων ἐστὶ τάξις τις. Ἐπεὶ δ' ἡ πόλις τῶν συγκειμένων, καθάπερ ἄλλο τι τῶν ὄλων μὲν συνεστώτων δ' ἐκ πολλῶν μορίων, δῆλον ὅτι πρότερον ὁ πολίτης ζητητέος· ἡ γὰρ πόλις πολιτῶν τι πλῆθός ἐστιν. Ὡστε τίνα χρὴ καλεῖν πολίτην καὶ τίς ὁ πολίτης ἐστὶ σκεπτόεν. Καὶ γὰρ ὁ πολίτης ἀμφισβητεῖται πολλάκις· οὐ γὰρ τὸν αὐτὸν ὁμολογοῦσι πάντες εἶναι πολίτην· ἔστι γὰρ τις ὅς ἐν δημοκρατία πολίτης ὢν ἐν ὀλιγαρχία πολλάκις οὐκ ἔστι πολίτης.

A. Από το κείμενο που σας δίνεται να μεταφράσετε το απόσπασμα: «*Νῦν γὰρ ἀμφισβητοῦσιν, ... ἀμφισβητεῖται πολλάκις*».

Μονάδες 10

B. Να απαντήσετε στα παρακάτω:

B1. Ποιες είναι οι απόψεις του φιλοσόφου για τη φύση της πόλης; Ποια είναι τα συμπεράσματα τα οποία μπορούν να εξαχθούν;

Μονάδες 10

B2. *Νῦν γὰρ ἀμφισβητοῦσιν, οἱ μὲν φάσκοντες τὴν πόλιν πεπραχέναι τὴν πρᾶξιν, οἱ δ' οὐ τὴν πόλιν ἀλλὰ τὴν ὀλιγαρχίαν ἢ τὸν τύραννον*: Να περιγράψετε σύντομα το πρόβλημα που τίθεται στο παραπάνω χωρίο και να αναφέρετε ένα σχετικό ιστορικό παράδειγμα.

Μονάδες 10

B3. Με βάση τόσο το πρωτότυπο κείμενο όσο και το ακόλουθο μεταφρασμένο χωρίο να σκιαγραφήσετε τη σχέση του πολίτη με την πόλη στην οποία ανήκει.

Άριστοτέλους Πολιτικά Α 2, 11-12

Στην τάξη της φύσης η πόλη προηγείται από την οικογένεια κι απ' τον καθένα μας ως άτομο· ο λόγος είναι ότι το όλον αναγκαστικά προηγείται του μέρους· πραγματικά, αν πάψει να υπάρχει το σώμα ως σύνολο, δεν θα υπάρχει πια ούτε πόδι ούτε χέρι παρά μόνο ως

(ίδια) λέξη, όπως, ας πούμε, αν μιλούμε για πέτρινο χέρι (θα είναι, πράγματι, κάτι σαν αυτό, αν μια φορά πεθάνει) : όλα τα πράγματα είναι αυτό που λέμε ότι είναι, αν τα κρίνουμε με κριτήριο τη λειτουργία και τις ιδιότητές τους· από τη στιγμή, επομένως, που θα πάψουν να έχουν αυτά τα χαρακτηριστικά, δεν θα πρέπει πια να λέμε ότι είναι ό,τι ήταν πριν, αλλ' ότι απλώς εξακολουθούν να λέγονται ακόμη με την ίδια λέξη.

Μονάδες 10

B4. Να γράψετε στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε καθεμιά από τις παρακάτω θέσεις, τη λέξη **Σωστό**, αν είναι σωστή, ή τη λέξη **Λάθος**, αν είναι λανθασμένη:

- 1) Ο Αριστοτέλης ήρθε να σπουδάσει στην Ακαδημία σε ηλικία δεκαεννέα ετών.
- 2) Ο Πλάτωνας έδωσε στον Αριστοτέλη το παρατσούκλι «ο Νους».
- 3) Στην Ακαδημία ο Αριστοτέλης ως δάσκαλος είχε πολύ καλές σχέσεις με τον Σπεύσιππο και τον Ξενοκράτη.
- 4) Ο Αριστοτέλης παρέδιδε μαθήματα στον Αλέξανδρο στην Πύδνα.
- 5) Ο Αριστοτέλης συνέχισε τη διδασκαλία στην Ακαδημία μετά την επιστροφή του από τη Μακεδονία.
- 6) Ο Αριστοτέλης έγραψε το «Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς» και τα «Φυσικά» του, αφότου επέστρεψε από τη Μακεδονία.
- 7) Η δεύτερη παραμονή του Αριστοτέλη στην Αθήνα διήρκεσε δώδεκα χρόνια.
- 8) Αυτό το χρονικό διάστημα ο Αριστοτέλης ήταν πιο ήρεμος ως συνομιλητής.
- 9) Ο Αριστοτέλης κατηγορήθηκε για τον παιάνα που έγραψε προς τιμή του καλού του φίλου Ερμία.
- 10) Φεύγοντας οριστικά από την Αθήνα ο Αριστοτέλης εξέφρασε όλη του την πικρία γι' αυτήν.

Μονάδες 10

B5. Να απαντήσετε στα παρακάτω ζητούμενα :

α) **ἐπισκοπῶ** : να γράψετε ένα συνώνυμο ρήμα της αρχαίας ελληνικής γλώσσας.

β) **πρώτη** : να γράψετε μία αντώνυμη λέξη της αρχαίας ελληνικής γλώσσας.

γ) **ιδεῖν** : να σχηματίσετε ένα ομόρριζο ουσιαστικό της αρχαίας ελληνικής γλώσσας με την κατάληξη **-ος**.

δ) **ἀμφισβητῶ** : να γράψετε ένα αντώνυμο ρήμα της αρχαίας ελληνικής γλώσσας.

ε) **πεπραχέναι** : να σχηματίσετε ένα ομόρριζο ουσιαστικό της αρχαίας ελληνικής γλώσσας με την κατάληξη **-τωρ**.

στ) **ἔστί** : να γράψετε ένα ομόρριζο επίρρημα της νέας ελληνικής γλώσσας.

ζ) **συνεστῶτων** : να σχηματίσετε ένα ομόρριζο ουσιαστικό της αρχαίας ελληνικής γλώσσας με την κατάληξη **-μα**.

η) **πλήθος** : να γράψετε ένα ομόρριζο επίθετο (απλό ή σύνθετο) της νέας ελληνικής γλώσσας.

θ) **καλείν** : να σχηματίσετε ένα ομόρριζο ουσιαστικό της αρχαίας ελληνικής γλώσσας με την κατάληξη **-τήρ**.

ι) **δημοκρατία** : να αναλύσετε τη σύνθετη λέξη στα συνθετικά της.

Μονάδες 10

 Αδίδακτο κείμενο

Ξενοφώντας, Κύρου Παιδεία 7, 6-7

Στο ακόλουθο απόσπασμα ο Κύρος διατυπώνει κάποιες σκέψεις του λίγο πριν πεθάνει.

Παῖδες ἐμοὶ καὶ πάντες οἱ παρόντες φίλοι, ἐμοὶ μὲν **τοῦ βίου** τὸ τέλος ἤδη πάρεστιν ἐκ πολλῶν τοῦτο σαφῶς γινώσκω ὑμᾶς δὲ χρῆ, ὅταν τελευτήσω, ὡς περὶ εὐδαίμονος ἐμοῦ καὶ λέγειν καὶ ποιεῖν **πάντα**. Ἐγὼ γὰρ παῖς τε ὢν τὰ ἐν παισὶ νομιζόμενα καλὰ δοκῶ κεκαρπῶσθαι, ἐπεὶ τε ἤβησα, τὰ ἐν νεανίσκοις, τέλειός τε **ἀνήρ** γενόμενος τὰ ἐν ἀνδράσι· σὺν τῷ χρόνῳ προϊόντι ἀεὶ συναυξανομένην ἐπιγιγνώσκειν ἐδόκουν καὶ τὴν ἐμὴν δύναμιν, ὥστε καὶ τοῦμὸν γῆρας οὐδεπώποτε ἡσθόμην **τῆς ἐμῆς νεότητος** ἀσθενέστερον γινόμενον, καὶ οὔτε ἐπιχειρήσας οὔτ' ἐπιθυμήσας οἶδα ὅτου ἠτύχησα. Καὶ τοὺς μὲν φίλους ἐπέιδον δι' ἐμοῦ εὐδαίμονας γενομένους, τοὺς δὲ πολεμίους ὑπ' ἐμοῦ **δουλωθέντας**.

Γ1. Να μεταφράσετε το κείμενο στη νέα ελληνική. **Μονάδες 20**

Γ2. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

α. παῖδες	την κλητική ενικού
εὐδαίμονος	τη δοτική πληθυντικού
γῆρας	τη δοτική ενικού

τῆς ἐμῆς τον ίδιο τύπο για πολλούς κτήτορες
ἀσθενέστερον τον ίδιο τύπο στο θετικό βαθμό

Μονάδες 5

β.

τελευτήσω το τρίτο πληθυντικό πρόσωπο στην οριστική του Παρατατικού στην ίδια φωνή

κεκαρπῶσθαι το δεύτερο ενικό πρόσωπο στην οριστική του Ενεστώτα στην ίδια φωνή

ἐπιγιγνώσκειν τον ίδιο τύπο στο Μέλλοντα

οἶδα το δεύτερο πληθυντικό πρόσωπο στην υποτακτική του ίδιου χρόνου

ἐπεῖδον το πρώτο πληθυντικό πρόσωπο στην οριστική του Υπερσυντελικού στην ίδια φωνή

Μονάδες 5

Γ3.α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις ακόλουθες λέξεις του κειμένου :
τοῦ βίου, πάντα, ἀνήρ, τῆς νεότητος, δουλωθέντας.

Μονάδες 5

Γ3.β. «Καὶ τοὺς φίλους ἐπεῖδον δι' ἐμοῦ εὐδαίμονας γενομένους» :
Να εξαρτήσετε την παραπάνω πρόταση από τη φράση «Κῦρος ἔφη».

Μονάδες 2

Γ3.γ. «ὕμᾱς δὲ χρῆ, ὅταν τελευτήσω, ὡς περὶ εὐδαίμονος ἐμοῦ καὶ λέγειν καὶ ποιεῖν πάντα» : Να αναγνωρίσετε το είδος του χρονικοῦ υποθετικού λόγου.

Μονάδες 3

Τάχην ἀγαθῆν !!!

ΟΡΟΣΗΜΟ ΠΕΙΡΑΙΑ

ΣΑΡΜΠΙΑΝΗ ΕΙΡΗΝΗ